Klockrent

- ett informationsblad från Vårdhygien för kommunal vård och omsorg

Nr 4 2026

Tema:
Basal hygien - engångsförkläde

Engångsförkläde används när du riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller biologiskt material. Det handlar om att skydda dina arbetskläder så du inte har med dig smittämnen från en person (dig själv, arbetskamrat eller vårdtagare) till nästa vårdtagare. Om du utför omvårdnad eller annat vårdarbete ska förklädet bytas mellan dess moment.

Att använda engångsförkläde på rätt sätt är en del i basal hygien och i det smittförebyggande arbetet. Oftast räcker det att använda ett kortärmat förkläde.

När ska förkläde användas?

Exempelvis: vid nära omvårdnad, när du arbetar med blöt eller smutsig tvätt och alltid vid bäddning av använd säng.

Du ska alltid göra en bedömning innan ett arbetsmoment för att se om du behöver använda förkläde

Långärmat förkläde

När du kommer i kontakt med mycket kroppsvätskor och mycket kroppsvätska riskerar att komma på armar (exempel vid kaskadkräkning), kan du välja att använda långärmat förkläde. Anledningen är att du enklare och bättre kan göra dig ren efteråt.

På och avtagning av förkläden

För att inte förorena förkläden i en förpackning är det viktigt att du desinficerar (spritar) händerna direkt innan du tar ett förkläde.

Om du behöver avbryta ditt arbete och exempelvis hämta något i ett förråd behöver du ta av förklädet och sedan startar om med rena händer och ett nytt förkläde. Ett förkläde tas alltid av efter avslutat arbetsmoment - sedan spritar du händer och underarmar igen.

Diskussionsfråga

Hur används förkläden på din arbetsplats - behöver något ändras i arbetssättet?

Utbildningar

Hygienombud LSS, daglig verksamhet personlig assistans:
26.12.02 Digital repetitionsutbildning - ersätter steg 2 utbildning för dessa verksamheter

Utbildningar – save the date
Hygienombud SÄBO – Steg 2:
Örebro 27.03.09, Karlskoga 27.04.15, Lindesberg 27.05.04

Hygienombud Hemtjänst/hemsjukvård – steg 2:
Örebro 27.03.02, Karlskoga 27.04.13, Lindesberg 27.04.27

Chef - Smittförebyggande åtgärder:
Digital utbildning
2027 - 23/3 alt 26/3

Frågor

Här har vi samlat några frågor om förkläden som kommit från verksamheterna.

Fråga: Ska jag använda förkläde när jag lindar ben?
Svar: Ja, du kommer kroppsnära och det virvlar upp hudflagor.

Fråga: Ska jag ha förkläde på mig när jag tömmer en urinflaska?
Svar: Ja det finns risk för att det stänker kroppsvätskor på kläderna.

Fråga: Ska jag alltid ha förkläde när jag bäddar en använd säng?
Svar: Ja det finns mycket hudflagor i sängen som kan hamna på kläderna.

Socialstyrelsens föreskrift Basal hygien i vård och omsorg SOSFS 2015:10